

Datum: 2025-09-26

Tid: kl. 09:00-12:00

Plats: Sammanträdesrum Gripen, Hjälpmedelscentrum, Signalistgatan 2, Vä

Ledamöter

Richard Fallqvist (L), ordförande, Region Västmanland
Björn Svartsgård (M), Region Västmanland
Kent R Petterson (SD), Region Västmanland
Ulrika Spårebo (S), Region Västmanland
Ellinor Westlund (C), Region Västmanland
Rahaf Ramdo (KD), Arboga
Niclas Bergström (S), Fagersta
Rolf Korsbäck (S), Hallstahammar
Linda Söder Jonsson (S), Kungsör
Anna Eriksson (S), Köping
Karl Karlsson (S), Norberg
Camilla Runerås (S), Sala
Roger Ingvarsson (S), Skinnskatteberg
Inge Larsson (C), Surahammar
Solveig Nilsson (S), Vice ordförande, Västerås

Ersättare

Carina Byhlin (KD), Region Västmanland
Jan Erik Jansson (M), Region Västmanland
Monica Israelsson (SD), Region Västmanland
Nelda Morosini Oelze (S), Region Västmanland
Fredrik Stockhaus (V), Region Västmanland
Martina Fransson (S), Arboga
Solfrid Libäck-Lundstedt (M), Fagersta
Håkan Freijd (M), Hallstahammar
Marita Pettersson (S), Kungsör
Niklas Jansson (S), Köping
Patrik Eriksson (M), Norberg
Elisabet Pettersson (C), Sala
Jonny Emtin (SD), Skinnskatteberg
Anders Rydell (S), Surahammar
David Sundén (C), Västerås

Övriga

Magnus Loman, verksamhetschef
Maria Söderkvist, hjälpmedelsstrateg
Eva Wilhelmsson, mötessekreterare
Frida Westerlund, hjälpmedelskonsulent kommunikation
Ulrika Eriksson, hjälpmedelskonsulent kommunikation
Joakim Axelsson, controller
Annika Nyman, controller

Rasmus Knabäck , hjälpmedelstekniker
Joakim Davis , enhetschef teknisk service

1 Fastställande av föredragningslista**Förslag till beslut**

Den preliminära föredragningslistan fastställs.

2 Föregående protokoll

Anmäls att protokoll från sammanträdet 2025-05-23 justerats i föreskriven ordning.

3 Justering**Förslag till beslut**

Ellinor Westlund utses att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

4 Nästa sammanträde**Förslag till beslut**

Nästa sammanträde ska äga rum fredagen den 28 november 2025 kl 09.00.

5 Muntlig information**Ärendet i korthet**

- AI-dag 2025-10-16: en inspirationsdag om AI arrangeras av Hjälpmedelscentrum på uppdrag av Hjälpmedelsnämnden
- Höstlovskul– en dag med fokus på barn som använder hjälpmedel i oktober.
- Nytt samverkansavtal och beredning för Hjälpmedelsnämnden
- HMC-dag för personalen på Hjälpmedelscentrum
- Aktuellt läge kring fastigheten
- Digitalisering Jocke Davis och Rasmus Knabäck informerar.
- Statsbidrag för åtgärder för en effektiv hälso- och sjukvård (HSF250254)

Förslag till beslut

Informationen noteras

6 Hjälpmedelshandboken-Förslag på ändrade kriterier för samtalsapparater
(HMC250015)**Sammanfattning**

Nya och stärkta kriterier föreslås gällande förskrivning av kommunikationshjälpmedel samt obligatorisk e-utbildning till förskrivare. Det föreslås för att patienterna ska få rätt hjälpmedel i rätt tid.

Förslag till beslut

1. Redovisat förslag till ändringar i handboken avseende kriterier för samtalsapparater beslutas.
2. Obligatorisk e-utbildning för förskrivare av kommunikationshjälpmedel ska tas fram.
3. Ändringarna ska gälla från och med 2026-02-01

Beslutsunderlag

- Förslag på ändrade kriterier för Samtalsapparater ISO-kod 22 21 09
- Förslag på ändring av text i Hjälpmedelshandboken Samtalsapparater, Bilaga 1b

7

Rekvisationsartiklar blir personförskrivna artiklar (HMC250016)**Sammanfattning**

Information gavs till Hjälpmedelsnämnden på möte 2025-05-23. Hjälpmedelscentrum föreslår nu att rekvisitionsartiklar – artikelansvar 3 görs om till artikelansvar 2 respektive 4 vilket innebär att hjälpmedlen ska personförskrivas i Visma webSesam i stället för att beställas till verksamhet. Förslaget syftar till att hanteringen av nuvarande rekvisitionsartiklar ska bli tydligare och enklare och genom personförskrivning i Visma webSesam medför det att hjälpmedlen ges en ökad spårbarhet enligt MDR.

Förslag till beslut

Rekvisationsartiklar – artikelansvar 3 från och med 2027-01-01 upphör och överförs till artikelansvar 2 och 4.

Beslutsunderlag

- Utfasning av rekvisitionsartiklar

8

Larm för påkallande av uppmärksamhet från patient till personal inom särskilda boenden ändrat betalningsansvar (HMC250018)**Sammanfattning**

En dialog har under våren 2025 skett mellan Habiliteringen, Västerås stad och Hjälpmedelscentrum om arbetssätten för att tillgängliggöra hjälpmedel för att påkalla uppmärksamhet så kallade enkla personliga larm, till personal för patienter boende i LSS-boenden. Det har konstaterats att det är många förskrivare och olika verksamheter inblandade runt dessa behov. Det har tidigare konstaterats att ett enklare larm som tillgodoser ett sådant behov är ett verksamhetsansvar. För att än mer förtydliga detta har nu ett förslag om att byta ansvar för betalning av just dessa artiklar tagits fram.

Förslag till beslut

Enklare larm såsom armbandssändare, dörrlarm och rörelsevakt får ett tydliggörande i Hjälpmedelshandboken att de är verksamhetsansvar i särskilda boenden genom att övergå från ansvar 2 till ansvar 4 från och med 2026-01-01.

Expedieras till

Magnus Loman, verksamhetschef, Hjälpmedelscentrum
Region Västmanlands samtliga kommuners myndighetsbrevlådor
Region Västmanlands myndighetsbrevlåda

Beslutsunderlag

- Enkla personliga larm i särskilda boenden

- Skrivelse Larm (002)

9 Hjälpmedelsnämndens viljeinriktning 2026 (HMC250017)**Sammanfattning**

En dialog om utmaningar för Hjälpmedelscentrum har förts i Hjälpmedelsråd, Strategiskt kundråd, Tjänstemannaberedning och Hjälpmedelsnämnd under våren 2025.

Hjälpmedelscentrum har sammanställt synpunkter som framkommit och sammanställt förslag på Hjälpmedelsnämndens viljeinriktning för 2026.

Förslag till beslut

Redovisat förslag på Hjälpmedelsnämndens viljeinriktning för 2026 fastställs och överlämnas till huvudmännen.

Expedieras till

Magnus Loman, verksamhetschef, Hjälpmedelscentrum
Region Västmanlands samtliga kommuners myndighetsbrevlådor
Region Västmanlands myndighetsbrevlåda

Beslutsunderlag

- Hjälpmedelsnämndens viljeinriktning 2026

10 Delårsrapport 2 2025 - Gemensamma hjälpmedelsnämnden (HMC250002)**Sammanfattning**

Magnus Loman och Annika Nyman informerar om delårsrapport 2 2025.

Förslag till beslut

Delårsrapport 2 2025 godkänns och överlämnas till huvudmännen.

Expedieras till

Magnus Loman, verksamhetschef, Hjälpmedelscentrum
Region Västmanlands samtliga kommuners myndighetsbrevlådor
Region Västmanlands myndighetsbrevlåda

Beslutsunderlag

- Delårsrapport 2 2025 - Hjälpmedelscentrum

11 Uppföljning Internkontrollplan för Hjälpmedelsnämnden 2025 (HMC240024)

Sammanfattning

Magnus Loman presenterar uppföljning av internkontrollplan som finns i delårsrapport 2.

Förslag till beslut

Uppföljning av internkontrollplan 2025 godkänns och överlämnas till huvudmännen.

Expedieras till

Magnus Loman, verksamhetschef, Hjälpmedelscentrum
Region Västmanlands samtliga kommuners myndighetsbrevlådor
Region Västmanlands myndighetsbrevlåda

12 Sammanträdesdagar 2026 (RV250436)**Sammanfattning**

Hjälpmedelsnämnden föreslås sammanträda följande dagar 2026 kl 09.00:

Fredag den 20 februari

Fredag den 22 maj

Fredag den 25 september

Fredag den 27 november

Förslag till beslut

Sammanträdesdagar 2026 för hjälpmedelsnämnden fastställs enligt redovisat förslag.

13 Anmälningar för kännedom**Förslag till beslut**

Informationen noteras.

Anmälningar

- HMC250006-5 Minnesanteckningar Hjälpmedelsråd 2025-09-02
- HMC250004-4 Minnesanteckningar Strategiskt kundråd 2025-09-05

14 Övriga frågor

6

HMC250015

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Hjälpmedelscentrum
Ulrika Eriksson och Frida Westerlund
Hjälpmedelskonsulenter

FÖRSLAG PÅ ÄNDRADE KRITERIER FÖR SAMTALSAPPARATER ISO-KOD 22 21 09

Förslag till beslut

1. Redovisat förslag till ändringar i handboken avseende kriterier för samtalsapparater beslutas.
2. Obligatorisk e-utbildning för förskrivare av kommunikationshjälpmedel ska tas fram.
3. Ändringarna ska gälla från och med 2026-02-01

Ärendet i korthet

Nya och stärkta kriterier föreslås gällande förskrivning av kommunikationshjälpmedel samt obligatorisk e-utbildning till förskrivare. Det föreslås för att patienterna ska få rätt hjälpmedel i rätt tid.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Bakgrund

Det har visat sig att nuvarande kriterier är otydliga, vilket leder till att de tolkas olika och inte alltid efterföljs. Idag är utbildningen för kommunikationshjälpmedel inte obligatorisk för att få förskriva hjälpmedel. Det kan leda till att kunskap och kompetens kring förskrivningsprocessen och sortiment inte är tillräcklig. Det finns risk att patienter inte får det kommunikationshjälpmedel som möter deras behov.

Behov

- Behov av en kunskapshöjning hos förskrivarna när det gäller kommunikationshjälpmedel
- Nya och stärkta kriterier gällande förskrivning

Omvärldsanalys

En omvärldsbevakning har genomförts där det framgår att flertalet regioner har fler och tydligare kriterier än vad Västmanlands regelverk anger och som går i samklang med det som eftersträvas i det nya förslaget.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsmässiga konsekvenser

- Förskrivare skulle få ökad kunskap i förskrivning av kommunikationshjälpmedel genom obligatorisk E-utbildning.
- Tydliggörande av kriterier skulle ge ökat stöd till förskrivarna i förskrivningsprocessen.

Juridiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte få några juridiska effekter.

Administrativa konsekvenser

Ärendet förväntas inte leda till några administrativa konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser

Tydliggörande av kriterier skulle bidra till att hushålla med de ekonomiska resurserna. Till exempel skulle kostnader för dubbelförskrivningar av kommunikationshjälpmedel troligtvis minska.

Hållbarhet***Miljöperspektiv***

Förslaget borde leda till färre inköp och en bättre lageroptimering.

Barnrättsperspektiv

De flesta förskrivare av kommunikationshjälpmedel finns inom barnhabiliteringen. Förslaget skulle troligtvis innebära att barn får tillgång till det kommunikationshjälpmedel som stämmer bäst överens med deras behov och ger möjlighet att utveckla sin kommunikationsförmåga.

Invånarperspektiv

Förslaget bedöms vara gynnsamt utifrån ett patientperspektiv.

Hjälpmedelscentrum

Datum: 2025-08-22

Förändringen ska gälla från den 2026-02-01

Förändringen avser:

☐ Förtydligande av befintlig text (redaktionell förändring)	☐ Förändrade förskrivare
☐ Ny produkt	☐ Förändrat patientansvar
☒ Förändrade kriterier	☐ Borttagning av produkt
☐ Förändrat kostnadsansvar	☐ Annat

Huvudrubrik

☐ Bestämmelser HMC	☒ Kognition och kommunikation
☐ Träning, vård och behandling	☐ Medicinska behandlingshjälpmedel
☐ I hemmet	☐ Inkontinens
☐ Rörelse	

Underrubrik

ISO-kod

Produkt

Kommunikationshjälpmedel

22 21 09

Samtalsapparater

Nuvarande text

Förslag ny text

Samtalsapparater

ISO-kod 22 21 09

Samtalshjälpmedel gör det möjligt för två personer att samtala med varandra när de befinner sig på samma plats. Elektroniska hjälpmedel som stöder närkommunikation. Här ingår också talflytshjälpmedel.

Kriterier för förskrivning

En samtalsapparat kan förskrivas till en patient med funktionsnedsättning för att möjliggöra kommunikation med personer i sin omgivning. Samtalsapparaten kan ersätta eller komplettera talad kommunikation.

Samtalsapparater

ISO-kod 22 21 09

En samtalsapparat kan förskrivas till en patient med funktionsnedsättning för att möjliggöra kommunikation med personer i sin omgivning. Samtalsapparaten ska ersätta eller komplettera talad kommunikation.

Kriterier för förskrivning

Förskrivarutbildning för kommunikationshjälpmedel är obligatorisk.

Samtalsapparaterna delas in enligt nedan och har olika kriterier:

1. Enkla samtalsapparater
2. Samtalsapparater med tangentbord

Postadress

Region Västmanland
Hjälpmedelscentrum
721 89 Västerås

Besöksadress

Signalistgatan 2
721 31 Västerås

Telefon

021-17 30 48

E-post

hjalpmedelscentrum@regionvastmanland.se

Webbadress

www.regionvastmanland.se/hmc

Enkla samtalsapparater kan förskrivas till patient med kognitiva funktionsnedsättningar. Förskrivning av avancerad samtalsapparat bör föregås av tal- och språkbedömning samt diagnostisering av logoped.

Förskrivare

Samtalsapparater indelas i tre olika delar:

1. Enkel samtalsapparat
2. Samtalsapparat med tangentbord
3. Avancerad samtalsapparat

Hjälpmedel inom punkt 1 och 2 kan förskrivas av logoped och arbetsterapeut. Hjälpmedel inom punkt 3 förskrivs av logoped. Arbetsterapeut kan förskriva avancerade samtalsapparater vid textbaserad kommunikation. All förskrivning inom punkt 3 ska ske i samråd med hjälpmedelskonsulent.

Specialpedagog vid Habiliteringscentrum har förskrivningsrätt på vissa hjälpmedel inom punkt 1. För mer information, se [förskrivarmaterial för specialpedagoger](#)

Kostnadsansvar

Ansvar 1 – regionen har betalningsansvar i samtliga boendeformer.

Patientens ansvar

Förbrukningsartiklar och batterier

När hjälpmedlet har ett standardbatteri som finns att köpa i öppna handeln är det patientens ansvar att köpa och byta batteri.

Specialbatterier fås vid behov genom Hjälpmedelscentrum.

Viktig information

3. Avancerad samtalsapparat
4. Avancerad samtalsapparat med ögonstyrning

1. Enkla samtalsapparater

Kriterier för förskrivning:

- Kan förskrivas till patient med svårigheter att kommunicera via tal, tecken eller skrift
- Kan förskrivas till patient med kognitiv funktionsnedsättning med behov av stöd för struktur.

Förskrivare: Logoped, Arbetsterapeut och Specialpedagog vid habiliteringscentrum*

*Har förskrivningsrätt på vissa hjälpmedel. För mer information, se förskrivarmaterial för specialpedagoger

Viktig information: Dubbelförskrivning är tillåtet.

2. Samtalsapparater med tangentbord

Kriterier för förskrivning:

- Patienten ska kunna hantera ett tangentbord.
- Dubbelförskrivning är ej tillåten

Förskrivare: Logoped och Arbetsterapeut

Förskrivning ska ske i samråd med hjälpmedelskonsulent

3. Avancerade samtalsapparater

Kriterier för förskrivning:

- Enklare och/eller lågteknologiskt alternativt ska ha provats och bedömts vara otillräckligt.
- Hjälpmedlet ska användas dagligen
- Patienten ska ha bedömts kognitivt kunna hantera hjälpmedlet, t.ex. kunna göra val mellan två knappar

Om samtalshjälpmedlet är en dator/surfplatta görs utprovning tillsammans med hjälpmedelskonsulent.

Dubbelförskrivning

Om samtalsapparaten är en dator/surfplatta kan en utrustning förskrivas. Behövs flera är det ett egenansvar.

Mer information

[Mer information från Hjälpmedelscentrum](#)

- Dubbelförskrivning är ej tillåten

Förskrivare: Logoped och
Arbetsterapeut*

*Kan förskriva avancerade samtalsapparater vid textbaserad kommunikation.

Förskrivning ska ske i samråd med hjälpmedelskonsulent

Viktig information:

Förskrivning bör föregås av tal- och språkbedömning av logoped.

Viktigt med ett stödjande nätverk för att kunna stötta patienten i användandet

Uppföljning:

En första uppföljning av avancerat samtalsapparat ska ske efter tre månaders inträning. Därefter ställningstagande om förskrivningen ska kvarstå.

4. Avancerade samtalsapparater med ögonstyrning

Kriterier för förskrivning:

- Enklare och/eller lågteknologiskt alternativt ska ha provats och bedömts vara otillräckligt.
- Andra former av styrsätt så som pekdon som styrs av hand-, fot- eller huvud/nackrörelser ska ha provats och bedömts otillräckligt
- Hjälpmedlet ska användas dagligen
- Patienten ska ha bedömts kognitivt kunna hantera hjälpmedlet, t.ex. kunna göra val mellan två knappar
- Dubbelförskrivning är ej tillåten

Förskrivare: Logoped

Utprovning sker alltid tillsammans med
hjälpmedelskonsulent

Viktig information:

Förskrivning bör föregås av
synbedömning, tal- och
språkbedömning av logoped.

Viktigt med ett stödjande nätverk för att
kunna stötta patienten i användandet

Kan inte enbart förskrivas för spel

Uppföljning:

En första uppföljning av avancerat
samtalsapparat med ögonstyrning ska
ske efter tre månaders inträning.
Därefter ställningstagande om
förskrivningen ska kvarstå.

Kostnadsansvar

Ansvar 1 – regionen har betalningsansvar i
samtliga boendeformer

Patientens ansvar**Förbrukningsartiklar och batterier**

När hjälpmedlet har ett standardbatteri som
finns att köpa i öppna handeln är det
patientens ansvar att köpa och byta batteri.

Specialbatterier fås vid behov genom
Hjälpmedelscentrum.

Mer information

[Mer information från Hjälpmedelscentrum](#)

7

HMC250016

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Hjälpmedelscentrum
Joakim Axelsson, Controller
joakim.axelsson@regionvastmanland.se

REKVISITIONSARTIKLAR BLIR PERSONFÖRSKRIVNA ARTIKLAR

Förslag till beslut

1. Rekvisitionsartiklar – artikelansvar 3 från och med 2027-01-01 upphör och överförs till artikelansvar 2 och 4.

Ärendet i korthet

Information gavs till Hjälpmedelsnämnden på möte 2025-05-23. Hjälpmedelscentrum föreslår nu att rekvisitionsartiklar – artikelansvar 3 görs om till artikelansvar 2 respektive 4 vilket innebär att hjälpmedlen ska personförskrivas i Visma webSesam i stället för att beställas till verksamhet. Förslaget syftar till att hanteringen av nuvarande rekvisitionsartiklar ska bli tydligare och enklare och genom personförskrivning i Visma webSesam medför det att hjälpmedlen ges en ökad spårbarhet enligt MDR.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Region och kommun har ett delat kostnadsansvar för personligt förskrivna hjälpmedel. Kostnadsansvaret är kopplat till boendeform, ansvarsindelning på hjälpmedel och om patienten har insats från Habiliteringscentrum. Hjälpmedlen är indelade i fyra olika artikel-ansvarsområden. De definieras enligt följande:

- **Ansvar 1** – regionen har betalningsansvar i samtliga boendeformer. Hjälpmedlen är hyreshjälpmedel eller försäljningshjälpmedel. Vissa hjälpmedel inom ansvar 1 bekostas av förskrivande klinik, mer information finns under respektive produkt. Habiliteringscentrum har kostnadsansvar för hjälpmedel som förskrivs till patienter som beviljats insatser från Habiliteringscentrum. Exempel är hjälpmedel som är komplexa och kostsamma till exempel eldrivna rullstolar, kommunikationssystem samt tillbehör till dessa.
- **Ansvar 2** – regionen har betalningsansvar i ordinärt boende och kommunerna i särskilda boendeformer. Hjälpmedlen är hyreshjälpmedel eller försäljningshjälpmedel. Habiliteringscentrum har kostnadsansvar för hjälpmedel som förskrivs till patienter som beviljats insatser från Habiliteringscentrum. Exempel på hjälpmedel är manuella rullstolar och rollatorer.
- **Ansvar 3** – Rekvisitionshjälpmedel. Enklare hjälpmedel som inte förskrivs via Hjälpmedelscentrum. Beställs till enheten, oftast i större antal. Hjälpmedlen är försäljningshjälpmedel. Regionen har betalningsansvar i ordinärt boende och kommunerna i särskilda boendeformer. Habiliteringscentrum har kostnadsansvar för hjälpmedel som förskrivs till patienter som beviljats insatser från Habiliteringscentrum. Hjälpmedel som används i hemsjukvård

betalas av Region Västmanland. Exempel på hjälpmedel är badbräda och sängklossar.

- **Ansvar 4** – regionen har betalningsansvar i ordinärt boende och kommunerna i särskilda boendeformer. Hjälpmedlen är hyreshjälpmedel eller försäljningshjälpmedel. Kommunen har betalningsansvar för patienter som bor i särskilda boendeformer men beviljats insatser från Habiliteringscentrum. Exempel på hjälpmedlen är omvårdnadshjälpmedel som personlyftar, dusch- och toalettstolar på hjul och reglerbara sängar.

Artikelsvar 3 - så kallade rekvisitionsartiklar har sedan flera år tillbaka hanterats genom att de beställts via ett beställningsunderlag i Visma webSesam till enheternas egna lager oftast i större antal. Icke legitimerad personal har efter utbildning kunnat beställa artiklarna till verksamhetens lager. Artiklarna har sedan förskrivits via journal av förskrivare och lämnats ut till patient, det innebär att de inte registrerats på patientöversikten i Visma webSesam.

Artiklarna är så kallade enklare hjälpmedel och omfattar i beställningsmallen 48 artiklar, fördelat på 18 produktgrupper. Det är till exempel strump-pådragare, duschpall, fast och fristående toalett, badbräda och förhöjningsklossar. Hjälpmedlen är försäljningshjälpmedel. Regionen har betalningsansvar i ordinärt boende och kommunerna i särskilda boendeformer. Habiliteringscentrum har kostnadsansvar för hjälpmedel som förskrivs till patienter som beviljats insatser från Habiliteringscentrum. Hjälpmedel som används i hemsjukvård betalas av Region Västmanland.

Nuläge

Den nya lagstiftningen enligt MDR ger högre krav på spårbarhet av alla typer av medicintekniska produkter. Från och med 2027 kommer lagen göra gällande att alla medicintekniska produkter som används inom Hälso- och sjukvården ska kunna spåras. Att förskriva via Visma webSesam ger förutsättningar för en sådan spårbarhet.

Behov

Att

- få ett mer konsekvent och tydligare sätt att förskriva samtliga typer av hjälpmedel som hanteras av Hjälpmedelscentrum.
- få en överblick över en patients hela hjälpmedelsbild.
- att ge förutsättningar för spårbarhet av samtliga medicintekniska produkter som hanteras av Hälso- och sjukvården i enlighet med MDR.

Behovet kan tillgodoses genom att artikelansvar 3 tas bort och artiklarna överförs enligt gällande regelverk till artikelansvar 2 respektive 4 och förskrivs via Visma webSesam precis som andra artiklar/ hjälpmedel.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser***Verksamhetsmässiga och administrativa konsekvenser***

Förslaget innebär en enklare och tydligare hantering för förskrivare.

Då varje enskilt hjälpmedel behöver förskrivas kan det innebära en ökad administration vid beställning. Idag kan beställningarna hanteras av icke legitimerad personal, förslaget innebär därför att rutiner och arbets-sätt behöver ses över.

När en patients hjälpmedelsbild blir komplett kan det komma att minska dubbelförskrivningar. Åtgärden kan också minska antalet missförstånd och frågor till Hjälpmedelscentrum samt minska antal fel vid beställningar/ förskrivning och med det minska antal feldebiteringar.

Då dessa artiklar tidigare beställts i större kvantiteter och nu ska beställas per styck kommer antalet plockningar på Hjälpmedelscentrum att öka.

Kundsamverkan behöver genomföras eftersom arbetssätten förändras. En åtgärdsplan och behov av informations- och utbildningsinsatser tas fram.

Juridiska konsekvenser

Åtgärden är proaktiv inför en striktare spårbarhet av alla medicintekniska produkter som hanteras av Hälso- och sjukvården enligt MDR.

Ekonomiska konsekvenser

Cirka 500 000 kr beräknas behöva föras över från Regionen till kommunernas ansvar för att genomföra förslaget.

Hållbarhet***Miljöperspektiv***

Antalet transporter kommer sannolikt att öka något men i ringa omfattning

Barnrättsperspektiv

En prövning är inte aktuell då det inte påtagligt berör barn direkt.

Invånarperspektiv

Ärendet bedöms inte förändra situationen för invånarna nämnvärt.

Beslutet skickas till

Skriv in vilka som ska få beslutet för kännedom. Exempel på mottagare:

- Titel/motsv för ansvarig tjänsteperson inom Region Västmanland – skriv inte personnamn
- Titel/motsv för kontaktperson i annan organisation/företag – skriv inte personnamn
- Namn på mottagande organisation/företag (departement, myndighet, kommun, region, företag, förening, förbund etcetera)

8

HMC250018

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Hjälpmedelscentrum
Maria Söderkvist
Epost: maria.soderkvist@regionvastmanland.se
Telefon: +4621175390

ENKLA PERSONLIGA LARM I SÄRSKILDA BOENDEN

Förslag till beslut

Enklare larm såsom armbandssändare, dörrlarm och rörelsevakt får ett tydliggörande i Hjälpmedelshandboken att de är verksamhetsansvar i särskilda boenden genom att övergå från ansvar 2 till ansvar 4 från och med 2026-01-01.

Ärendet i korthet

En dialog har under våren 2025 skett mellan Habiliteringen, Västerås stad och Hjälpmedelscentrum om arbetssätten för att tillgängliggöra hjälpmedel för att påkalla uppmärksamhet så kallade enkla personliga larm, till personal för patienter boende i LSS-boenden. Det har konstaterats att det är många förskrivare och olika verksamheter inblandade runt dessa behov. Det har tidigare konstaterats att ett enklare larm som tillgodoser ett sådant behov är ett verksamhetsansvar. För att än mer förtydliga detta har nu ett förslag om att byta ansvar för betalning av just dessa artiklar tagits fram.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Hjälpmedelsnämnden beslutade 2024-05-31 att larm för att söka stöd eller påkalla uppmärksamhet av personal i ett LSS-boende ligger inom ramen för verksamhetsansvar enligt Hjälpmedelshandbokens nuvarande definition.

Då personliga nödlarm som förskrivningsbart hjälpmedel ligger i ansvar 2 innebär det enligt Hjälpmedelshandboken att regionen har betalningsansvar i ordinärt boende och kommunerna i särskilda boendeformer. Hjälpmedlen är hyreshjälpmedel eller försäljningshjälpmedel. Habiliteringscentrum har kostnadsansvar för hjälpmedel som förskrivs till patienter som beviljats insatser från Habiliteringscentrum. Exempel på hjälpmedel är manuella rullstolar och rollatorer. Det innebär att när den här typen av hjälpmedel förskrivs till personer som får insatser från Habiliteringen men bor i ett så kallat LSS boende betalas av Habiliteringen (Regionen).

Sortimentet av enklare larm består av till exempel armbandssändare, rörelsevakt, dörrlarm, larmmatta, larmmottagare och räckviddsförlängare. De kan vara trådbundna och kopplas in i ett befintligt larmsystem i ett särskilt boende eller vara trådlösa och kopplas samman med en trådlös larmmottagare.

Sortimentet består också av mer avancerade larm såsom olika typer av kontakter som till exempel kan styras av ljud, sug- och blåsrörelse eller andra rörelser än att trycka med fingrarna som kopplas samman med en larmsändare och provas ut och monteras på ett sätt som möjliggör självständighet hos en patient. De avancerade larmen omfattar även så kallade epilepsi-larm. Hela sortimentet ingår i ISO-kod 22 29 06. För epilepsilarm finns separata kriterier.

De enklare larmen kräver mindre kring utprovning och anpassning medan de mer avancerade larmen behöver en bedömning och en utprovning. Vid användning av en

del av larmen behöver hänsyn tas till patientens integritet och riktlinjer kring begränsningsåtgärder och samtycke.

Den skrivelse som inkommit och bifogas i ärendet gör gällande att individens behov av de enklare larmen som är ett verksamhetsansvar bör kunna tas ställning kring av patientens vårdteam, fler aktörer bör inte behövas. När det kommer till mer avancerade larm kan fler aktörers specifika kunskap behövas.

De mer avancerade larmen kommer därför ligga kvar i ansvar 2.

De enklare larmen läggs över i ansvar 4 som enligt Hjälpmedelshandboken innebär att regionen har betalningsansvar i ordinärt boende och kommunerna i särskilda boendeformer. Hjälpmedlen är hyreshjälpmedel eller försäljningshjälpmedel. Kommunen har betalningsansvar för patienter som bor i särskilda boendeformer men beviljats insatser från Habiliteringscentrum. Exempel på hjälpmedlen är omvårdnadshjälpmedel som personlyftar, dusch- och toalettstolar på hjul och reglerbara sängar.

Antalet artiklar som ska övergå till ansvar 4 har preliminärt selekterats till 36 olika artikelnummer.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Att ändra artikelansvar för enklare personliga larm i alla särskilda boendeformer ger verksamheterna en tydlighet i var ansvaret för dessa hjälpmedel ligger.

Informations- och utbildningsinsatser behöver genomföras för att skapa förståelse för ändringen hos förskrivare och i verksamheter.

Internt på Hjälpmedelscentrum kommer initialt en del artikelvård att genomföras med att detaljerat selektera vilka larm som ska byta ansvar och sedan avgöra principerna när nya artiklar skapas i Sesam.

Juridiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några juridiska konsekvenser.

Administrativa konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några administrativa konsekvenser.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget gäller alla särskilda boenden i kommunerna men i praktiken gäller betalarbytet gruppboenden enligt LSS och för patienter som beviljats insatser från Habiliteringscentrum. Förslaget att övergången ska ske över tid när larm byts ut/tillkommer innebär en löpande överföring av kostnader över flera år. Habiliteringen blir aldrig betalare för nylevererade enkla larm till särskilda boenden, oavsett om det gäller beställning till verksamhet eller förskrivning till patient.

Bedömningen är att budgetpåverkan kommer att bli begränsad om cirka 267 000 kr/budgetår under tre års tid fördelat på Västmanlands tio kommuner.

Hållbarhet***Miljöperspektiv***

Ärendet bedöms inte medföra några miljömässiga konsekvenser.

Barnrättsperspektiv

En prövning är inte aktuell då det inte rör barn.

Invånarperspektiv

Ärendet bedöms inte påverka medborgarna.

Beslutet skickas till

Magnus Loman, verksamhetschef, Hjälpmedelscentrum

Region Västmanlands samtliga kommuners myndighetsbrevlådor

Region Västmanlands myndighetsbrevlåda

LARM FRÅN PATIENT TILL PERSONAL INOM LSS-BOENDEN

Bakgrund

Personer inom LSS personkrets 1 och 2 som bor i servicebostad (särskilt boende) har tidigare haft tillgång till trygghetslarm genom i byggnaden installerade larm. En utredning utförd av Västerås stads (Vård och omsorgsförvaltning, 2020) visade att nya arbetssätt behövs för att arbeta personcentrerat. Detta utifrån att nybyggda LSS-bostäder ej skulle utrustas med installerade larm eller att gamla larm skulle ersättas vid renoveringar då teknikutvecklingen har möjliggjort andra lösningar.

Larm vars funktion motsvarar traditionellt trygghetslarm (fast monterade system inom boendet) har legat inom kommunens kostnadsansvar. Med ny teknik kan dessa larm vara mobila enheter som personförskrivs. Flera möten genomfördes mellan parterna i frågan om förskrivning och kostnadsansvar. Ett förslag om att ändra ansvarsnivån på larmen lyftes men det beslutades i Hjälpmedelsnämnden (2020, 28 maj.) att larm motsvarande traditionellt trygghetslarm till personal inom LSS boende tills vidare kan, vid behov hyras på verksamhet. Detta utifrån den då pågående LSS-utredningen ”Habilitering och rehabilitering för personkrets 1 och 2 – ansvarsfördelning”.

Denna utredning finns endast som utkast och har ej antagits av kommunerna och är i dagsläget vilande. Detta har medfört att en förvirring finns om vart ansvaret ligger.

Läkemedelsverket beskriver att en enkel tryckknapp för att påkalla hjälp av personalen är en trygghetslösning eller välfärdsteknik. Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd (SOFs 2002:9) om bostad för särskild service för vuxna enligt LSS beskriver att miljön bör vara kognitivt tillgänglig och möjliggöra för den boende att orientera sig i förhållande till personal för att söka stöd och uppmärksamhet.

En arbetsgrupp fick ett uppdrag av Strategiskt kundråd (2024, 26 januari) att genomföra en kartläggning om hur man i Länet har löst bedömning och hantering utav larm.

Resultatet återrapporterades till Strategiskt kundråd (2024, 26 april). Resultatet visade att det är många aktörer inblandade och att det är en oklar ansvarsfördelning i utförande av insats. Det finns utrymme för att det blir många inblandade då ansvaret är otydligt. Dock finns det goda intentioner att lösa situationerna för patienten.

Habiliteringen och Primärvården uttryckte en önskan om en uppföljning av arbetsmetoder gällande larm tillsammans med Västerås stad och det beslutades att verksamheterna själva sammankallar till ett sådant möte.

Strategiskt kundråd (2024, 26 april) föreslog Tjänstemannaberedning och Hjälpmedelsnämnd att larm för att söka stöd eller påkalla uppmärksamhet av personal i ett LSS-boende ligger inom ramen för verksamhetsansvar enligt Hjälpmedelshandbokens nuvarande definition.

Den Gemensamma Hjälpmedelsnämnden tog ett beslut (2024, 31 maj) om att Enklare larm för att söka stöd eller påkalla uppmärksamhet av personal i ett LSS-boende ligger inom ramen för verksamhetsansvar enligt Hjälpmedelshandbokens nuvarande definition.

UPPDRAG

Habiliteringen och Primärvården önskar en uppföljning av Västerås stads arbetsmetod med inblandade parter. Västerås stad ser positivt på det. Verksamheterna var själva sammankalla till ett sådant möte.

ARBETSGRUPPEN

En arbetsgrupp bestående av representanter från både Västerås stad, Hjälpmedelscentrum, Habiliteringscentrum och primärvård träffades för att utforska frågan vidare.

Representanter

Västerås Stad

Anna Parnfelt, Medicinsk ansvarig för rehabilitering
Helene Karlsson, Strateg

Region Västmanland

Agneta Ejdeblom Karlsson, Enhetschef Primärvårdens Arbetsterapeuter
Ulrika Eriksson, Hjälpmedelskonsulent Hjälpmedelscentrum
John Franzén, Verksamhetsutvecklare Habiliteringscentrum

ARBETSGRUPPENS FÖRSLAG TILL BESLUT

Det är arbetsgruppens förslag att följande förändringar sker:

1. Att "enkla" larm såsom armbandssändare, dörrlarm och rörelsevakt får ett tydliggörande att de är ett arbetstekniskt hjälpmedel (verksamhetsansvar) genom att övergå från nivå 2 till nivå 4.
2. Att en tilläggs text infogas i Hjälpmedelshandboken under "Personliga nödlarmsystem" – Kriterier för förskrivning:
Larm av enkla karaktär exempelvis dörrlarm, rörelsevakt och icke anpassade armbandssändare alltid är ett verksamhetsansvar i särskilt boende.

MOTIVERING TILL FÖRSLAGET

I dagens kontext där det både är brist på Arbetsterapeuter/Fysioterapeuter och att andelen äldre ökar så behöver det hushållas med dessa resurser. Att dessa enkla larm tydliggörs att de är ett verksamhetsansvar i första hand blir en dubbel förankring då kostnaden hamnar på verksamheten vare sig det förskrivs eller beställs. Detta borde medföra att det ej uppstår en ekonomisk tvist i den professionella bedömningen om förskrivning eller ej. Historiskt sätt så har verksamheter kontaktat HMC för stöd vid beställning av utrustning och denna möjlighet finns än idag.

Ställningstagande om individens behov av ett enklare larm som skyddsåtgärd hamnar då på patientens vårdteam. Detta ser arbetsgruppen som positivt då patienten då inte behöver flera olika vårdkontakter.

En förflyttning av kostnaden beräknas ske över en 4–6 års period då detta är den generella livstiden på ett larm. Allt eftersom larmen byts ut/nya införskaffas förflyttas kostnaden från Region till Kommunerna i de särskilda boendena.

Kostnaden för larmen är idag cirka 8 202 kr/månaden (Se tabell 1) för Region Västmanland gällande vuxna (18+) med insatser från Habiliteringscentrum som har de tidigare nämnda definitioner av larm förskrivna. Den faktiska kostnaden beräknas bli lägre för kommunerna vid en eventuell ansvarsförflyttning då det i underlaget inte gått att utskilja vilka larm som befinner sig i särskilt boende eller ordinärt boende i dagsläget.

Tabell 1.

Artikel.nr	Benämning	Antal	Pris styck	Total månadskostnad
41828	Armbandssändare Larm Smile vit kpl	41 st	32: -	1 312: -
32678	Armbandssändare Smyckesändare Larm Atom	25 st	29: -	725: -
43595	Armbandssändare Larm Touch med elastiskt armband	11 st	32: -	352: -
32674	Dörrlarm Door	26 st	77: -	2 002: -
32672	Rörelsevakt Larm trådlös	40 st	88: -	3 520: -
41636	Rörelsevakt Trådlös PIR 2	3 st	99: -	297: -
				8 202: -

REFERENSER

Västerås Stad. Vård och omsorgsförvaltningen. (2020) *Hjälpmedel för att påkalla uppmärksamhet – Bostäder med särskild service LSS (Dnr: NF 2020/00075)*

Socialstyrelsen. (2002) *Bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS (Artikelnr 2002-10-9)*.
https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/foreskrifter-och-allmanna-rad/2002-10-9_2002_9.pdf

9

HMC250017

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Hjälpmedelscentrum
Maria Söderkvist
Epost: maria.soderkvist@regionvastmanland.se
Telefon: +4621175390

HJÄLPMEDELSNÄMNDENS VILJEINRIKTNING 2026

Förslag till beslut

Redovisat förslag på Hjälpmedelsnämndens viljeinriktning för 2026 fastställs och överlämnas till huvudmännen.

Ärendet i korthet

En dialog om utmaningar för Hjälpmedelscentrum har förts i Hjälpmedelsråd, Strategiskt kundråd, Tjänstemannaberedning och Hjälpmedelsnämnd under våren 2025. Hjälpmedelscentrum har sammanställt synpunkter som framkommit och sammanställt förslag på Hjälpmedelsnämndens viljeinriktning för 2026.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Dialog fördes med utgångsläget att Hjälpmedelscentrum påverkas av hälso- och sjukvårdshuvudmännens utmaningar kring ekonomi, kompetens- och personalbrist. Det är fler hjälpmedel i sortiment och en tydlig ökning av beställningar av hjälpmedel till verksamheter vilket leder till ett ökat tryck på Hjälpmedelscentrums alla tjänster. Hjälpmedelscentrum har arbetat med ständiga förbättringsåtgärder för en god ekonomi och för att tillgodose verksamheternas behov.

Minskad investeringsbudget gör att pengarna tar snabbare slut och därmed riskerar att gå emot funktionsrättkonvention när vi inte längre kan leverera hjälpmedel. Detta tillsammans med att det blir fler hjälpmedel utifrån Nära vård-omställningen, samtidigt som vi har en minskad investeringsbudget, gör att åtgärder kommer behövas.

Hur ska Hjälpmedelscentrum möta det ökade behovet av hjälpmedel och tjänster utifrån det ekonomiska läget där vi inte får anställa i regionen samt en investeringsbudget som årligen blir mindre?

Sammanfattning

Hjälpmedelscentrum har sammanställt de förslag och synpunkter som kom fram i dialogerna och gjort en sammanfattning som förslag för Hjälpmedelsnämndens viljeinriktning för 2026.

Förslag på Hjälpmedelsnämndens viljeinriktning för 2026

- Hjälpmedelscentrum ska erbjuda informationsinsatser till invånarna i Västmanland för att öka förståelse om hjälpmedelsområdet.
- Hjälpmedelscentrum ska se över om samarbeten kan skapas, till exempel med kommuner, för att optimera arbetet kring hjälpmedel.
- Hjälpmedelscentrum ska utreda hur kostnaderna för inkontinenshjälpmedel kan minska.

- Hjälpmedelscentrum ska se över vilka hjälpmedel som ska vara förskrivningsbara i Västmanland samt se över kriterier/regelverk för dessa hjälpmedel.
- Hjälpmedelscentrum ska fortsätta tillgängliggöra medicintekniska hjälpmedel utifrån grunduppdraget inom rörelsehinder, inkontinens, kommunikation och kognition samt medicinska behandlingshjälpmedel som stödjer den enskilda patienten och bidrar till ökad aktivitet, delaktighet och självständighet.

Beslutet skickas till

Skriv in vilka som ska få beslutet för kännedom. Exempel på mottagare:

- Titel/motsv för ansvarig tjänsteperson inom Region Västmanland – skriv inte personnamn
- Titel/motsv för kontaktperson i annan organisation/företag – skriv inte personnamn
- Namn på mottagande organisation/företag (departement, myndighet, kommun, region, företag, förening, förbund etcetera)

10

HMC250002

Delårsrapport 2025

Hjälpmöbelscentrum

Diarienummer: HMC250002

Inledning

Året i korthet

Hittills i år har såväl investeringar som beställningar av hjälpmedel varit mindre än prognostiserat. Vad det beror på är svårt att veta, men under 2024 såg vi en kraftig ökning under hösten så vi är försiktigt positiva inför hösten.

Arbetsmiljön har blivit tuffare eftersom vi med samma bemanning ska möta den ökade volymen av hjälpmedel vi sett de senaste åren. Det visar sig särskilt mycket nu på lager- och logistikenheten.

I år är också första året med full produktion för diabeteshjälpmedel och det har hittills fungerat bra.

Vi har med egen personal börjat skapa nya digitala arbetssätt via appar och automatiseringar.

Framtid och utmaningar

Det är en utmaning att möta den ökade beställningsvolymen med befintlig personal. Volymen av hjälpmedel ökar och kommer att öka ännu mer, vilket leder till ökad belastning och påverkar arbetsmiljön.

För att kunna möta den ökade efterfrågan på hjälpmedel och samtidigt säkerställa en hållbar arbetsmiljö gör vi strategiska investeringar i automatisering och digitalisering. Vi tittar även på eventuella lagerautomater och har ansökt om medel för att införskaffa dessa.

Fastighetsenheten jobbar aktivt med att få till ett köp av fastigheten eller ett nytt avtal innan nuvarande avtal går ut i oktober 2026.

Delårsrapport

Perioden i siffror

- Sjukfrånvaro, ack 5,1 %
- Förändring årsarbetare utifrån arbetad tid är -2
- Ekonomiskt resultat till och med augusti uppgår till +8,1 mnkr
- Årsprognos ekonomiskt resultat +6,1 mnkr
- Aktuell bruttokostnadsutveckling +13,7 %, varav hjälpmedel +15,6 %
- Antal beställningar -0,5 % mot 2024
- Andel arbetsorder för teknik (AU och FU) -5 % mot 2024
- Antalet rekondaktiviteter ökade med +2,7 %

Värt att notera

- Perioden har varit ansträngd med hög belastning på rekonditioneringen.
- Verksamheten har behov av att fylla på med personella resurser pga volymökning för att upprätthålla den kvalitet vi idag har, samt möta omställningen till nära vård.

Måluppfyllelse

Nöjda och trygga invånare

Status

Hjälpmedelscentrum ska fortsätta tillgängliggöra medicintekniska hjälpmedel utifrån grunduppdraget inom rörelsehinder, inkontinens, kommunikation och kognition samt medicinska behandlingshjälpmedel som stödjer den enskilda patienten och bidrar till ökad aktivitet, delaktighet och självständighet.

Pågående

Engagerade medarbetare med rätt kompetens

Status

Hjälpmedelscentrum ska bibehålla den höga kompetens om hjälpmedel som finns idag och ge förutsättningar till en fortsatt god kompetensutveckling i verksamheten

Pågående

Effektiva och ändamålsenliga tjänster av god kvalitet

Status

Parallellt med utredningen av nytt uppdrag ska Hjälpmedelscentrum se över en organisation som på bästa sätt skapar förutsättningar för en jämlik vård i hela Västmanland.
Hjälpmedelscentrum ska fortsätta underlätta och främja förskrivarens roll att följa upp hjälpmedelsanvändningen.

Pågående

Pågående

Ekonomi i balans

Status

Hjälpmedelscentrum ska utreda hur ett nytt uppdrag och ett nytt regelverk kring andra typer av hjälpmedel som underlättar i Nära vårdsomställningen till exempel verksamhetshjälpmedel och välfärdsteknik kan se ut

Pågående

Nöjda och trygga invånare

Indikator	Utfall 2024	Mål 2025	Utfall 2025	Trend	Kommentar
Andel patienter som erbjudits tid för utprovning inom 15 arbetsdagar	73,8%	80%	77,8%	Negativ	Trenden är negativ eftersom vi inte hinner med i grunduppdraget pga bemanning
Andel reparationer inom 5 arbetsdagar	86,3%	88%	83,4%	Negativ	Utfallet är lägre just nu men vi har utökat med tekniker och hoppas vi är i fas för året.
Andel besvarade samtal i kundtjänst	99,2%	96%	99,4%	Positiv	Fortsatt hög tillgänglighet.
Andel leveranser planerad leveransdag	90,6%	95%	92,7%	Positiv	Vi ligger under målet men trenden är positiv. Svårigheter pga bemanningen.
Upplevd nöjdhet och delaktighet hos patient	-	>90%		Oförändrad	Nationell enkätundersökning under hösten.

Effektiva och ändamålsenliga tjänster av god kvalitet

Indikator	Utfall 2024	Mål 2025	Utfall 2025	Trend	Kommentar
Ökning av antal ärenden via 1177.se	33%	öka 10%	11%	Positiv	Ärenden via 1177.se fortsätter att öka.

Engagerade medarbetare med rätt kompetens

Indikator	Utfall 2024	Mål 2025	Utfall 2025	Trend	Kommentar
Ackumulerad sjukfrånvaro	6,2%	6%	5,1%	Positiv	
Hållbart medarbetarengagemang (HME)	-	Behålla	-		
Antal rehabiliteringsärenden	14		10	Positiv	Lägre än 2024
Antal arbetsmiljöavvikelser totalt	2		1		
Antal specifika arbetsmiljöavvikelser (stickskador, hot/våld)	3	-	-		

Ekonomi i balans

Indikator	Utfall 2024	Mål 2025	Utfall 2025	Trend	Kommentar
Ekonomiskt resultat	1,4 mnkr	0,0	8,1 mnkr	Positiv	Ack utfall augusti
Andel körda mil/individmärkt hjälpmedelsvolym	0,40	0,5	0,40		
Uthyrningsgrad, mäts via hjälpmedel hos kund	92,4%	90%	92,4%		

Aktiviteter

Nr	Aktiviteter	Tidplan	Ansvarig	Status	Kommentar
	Information till och från invånare	Q2	Kerstin M	Delvis planenligt	Information på 1177.se uppdaterad.
	Utreda hur Hjälpmedelscentrum kan möta den digitala utvecklingen, exempelvis chatt och AI-robot	Q2	Magnus L	Delvis planenligt	Den digitala utvecklingen med olika automatiseringar har påbörjats. Även dialog med CIFU kring AI.
	Samverkan med fastighetsförvaltare och -ägare inför ev ombyggnation eller köp av fastigheten	Q2	Magnus L	Planenligt	Samverkan finns med Regionfastigheten.
	Utvärdering av nationell patientenkät 2024	Q3	Helena D	Delvis planenligt	Blir klar under hösten.
	Sesam integreras i Loggkoll	Q3	Lars M	Delvis planenligt	Dialog förs kontinuerligt med leverantören Visma.
	Utreda och ta fram förslag på att begränsa uttag av tillbehör till andningshjälpmedel	Q3	Magnus L	Delvis planenligt	Ligger med i arbetet om utbud.
	Riktad aktivitet för barn	Q4	Enhetschefer	Planenligt	Aktivitet är planerad under höstlovet.
	Parallellt med utredningen av nytt uppdrag ska Hjälpmedelscentrum se över en organisation som på bästa sätt skapar förutsättningar för en jämlik vård i hela Västmanland	Q4	Magnus L	Planenligt	Arbetet är pågående och presenteras i nämnden 2026

Aktiviteter

Nr	Aktiviteter	Tidplan	Ansvarig	Status	Kommentar
	Fortsätta påvisa vikten av hjälpmedel inom Nära vårdomställningen genom information	Q4	Magnus L	Planenligt	Kontinuerliga dialoger i olika sammanhang.
	Implementera arbetssätt utifrån MDR	Q4	Enhetschefer	Delvis planenligt	Kontinuerligt arbete från Visma, ev testmiljö i slutet av året.
	Utvärdera digital basutbildning om hjälpmedel och hjälpmedelsverksamheten för icke legitimerad personal	Q4	Maria S	Planenligt	Resultat av utvärdering i slutet av året.
	Verkställa efter beslut om andra professioner än legitimerad ska förskriva vissa enklare hjälpmedel, hantering och behov av utbildning	Q4	Maria S	Planenligt	Avvaktar just nu, kommunerna har ett bra arbete och just nu är en remiss ute där man vill förändra delegeringsförordningen. Systemmässigt är vi klara.
	Utveckla och erbjuda flera e-utbildningar till förskrivare	Q4	Helena D	Planenligt	Bland annat för elrullstolar/användarstyrda drivaggregat
	Sprida kunskap kring förskrivning av inkontinenshjälpmedel till de vårdcentraler som är kopplade till vårdvalet, privata och regionens egna	Q4	Helena D	Planenligt	Inkontinenssamordnaren planerar besök på alla vårdcentraler i primärvården.
	Fortsätta att underlätta och minska administration i samband med hjälpmedelsförskrivning.	Q4	Magnus L	Planenligt	Revideringar av flera olika blanketter pågår och kommer att fortsätta kontinuerligt

Aktiviteter

Nr	Aktiviteter	Tidplan	Ansvarig	Status	Kommentar
	Utvärdera övertagandet av medicinska behandlingshjälpmedel för diabetesvård	Q4	Christina L	Planenligt	Kontinuerlig dialog med diabetessjuksköterskorna.
	Utredda hur ett nytt uppdrag och ett nytt regelverk kring andra typer av hjälpmedel som underlättar i Nära vårdsmöten, till exempel verksamhetshjälpmedel och välfärdsteknik, kan se ut	Q4	Magnus L	Planenligt	Arbetet är pågående och presenteras i nämnden 2026.
	Införande av e-faktura	Q4	Joakim A	Planenligt	Flera utbildningar har redan gjorts. Fakturaspecifikationer blir digitala i höst och e-faktura planeras införas i sin helhet 2027.
	Fortsätta underlätta och främja förskrivarens roll att följa upp hjälpmedelsanvändning	Q4	Magnus L	Planenligt	Duvarapport för fakturering är införd vilket gör det lättare för verksamheter att följa sina hjälpmedelskostnader.
	Fortsatt kompetenshöjning om forskning/evidens inom hjälpmedelsområdet	Q4	Enhetschefer	Planenligt	Kontinuerligt under året via utbildningar och nätverk
	Fortsatt utveckling i arbetet kring informationssäkerhet	Q4	Enhetschefer, Joakim A	Planenligt	Inventering av personuppgiftsförteckningar är genomförd, dataskyddsombudet avvaktar just nu med vidare arbete.
	Säkra kompetensförsörjning	Q4	Enhetschefer	Planenligt	Gemensam PDV-utbildning under hösten, påbörja utvecklande medarbetarskap
	Se över arbetssätt på Hjälpmedelscentrum. Hitta processer som kan effektiviseras	Q4	Enhetschefer	Planenligt	Flera processer arbetas med under året
	Ekonomiuppföljning med fokus på ekonomi i balans	Q4	Annika N	Planenligt	Kontinuerligt arbete under hela året
	Utredda och se över utbudet av tjänster, hjälpmedel och tillbehör	Q4	Magnus L	Planenligt	VC fick uppdrag av nämnden i maj och förslag presenteras i september.

Produktionsdata

Produktion	Delår 2 2024	Delår 2 2025	Förändring %
Antal beställningar	34 588	34 416	-0,5%
Antal retur	25 839	25 940	0,4%
Antal arbetsordrar rekonditionering	15 216	15 625	2,7%
Antal konsultremisser utprovning	767	724	-5,6%
Antal arbetsordrar Teknik (AU och FU)	10 019	9 520	-5,0%
Antal kundtjänstamtal	16 064	15 226	-5,2%
Antal hämtordrar	14 721	14 289	-2,9%

Indikator	Mål 2025	Utfall ack	Status
Ökning av antal ärenden via 1177.se	Öka 10%	+ 11,4%	
Andel patienter som erbjudits tid för utprovning inom 15 arbetsdagar	80%	77,8%	
Andel patienter som fått reparation/service slutförd inom 5 arbetsdagar	88%	83,4%	
Andel besvarade telefonsamtal hos kundtjänst	96%	99,4%	
Andel leveranser på planerad leveransdag	95%	92,7%	
Andel körda mil per uthyrd individmärkt hjälpmedelsvolym (kvot)	0,5	0,40	

Produktionsdata forts.

Volym uthyrda hjälpmedel	Delår 2 2024	Delår 2 2025	Förändring %
Volym individmärkta hjälpmedel	75 317	78 558	4,3%
Volym huvudhjälpmedel	90 682	93 566	3,2%
Varav totalt regionfinansierat (individmärkt)	64 259	66 924	4,1%
Familjeläkarenheter (Vårdval)	40 074	41 558	3,7%
Vårdval Västmanland (centralt konto)	8 979	9 320	3,8%
Habiliteringscentrum	8 825	9 573	8,5%
Övriga regionenheter	6 381	6 673	4,6%
Varav totalt kommuner (individmärkt)	10 851	11 220	3,4%
Arboga	830	870	4,8%
Fagersta	492	531	7,9%
Hallstahammar	684	735	7,5%
Kungsör	278	261	-6,1%
Köping	1 198	1 219	1,8%
Norberg	258	246	-4,7%
Sala	836	898	7,4%
Skinnskatteberg	121	158	30,6%
Surahammar	480	512	6,7%
Västerås	5 674	5 790	2,0%

Hjälpmedel utanför sortiment och regelverk

7 ärenden utanför sortiment och regelverk har beviljats, varav 1 med delad finansieringsrisk. 1 ärende har avslagits.

Antal beviljade beslut utanför sortiment och regelverk	Kostnad kr
Samtalsapparat utanför sortiment, delad finansieringsrisk	48 000
Studsmatta utanför regelverk	3 715
Studsmatta utanför regelverk	999
Arbetsstol nr 3	18 790
Överflyttningshjälpmedel Rabbit Up	27 133
Gånghjälpmedel utanför regelverk, gästol nr 3	24 595
Gånghjälpmedel utanför regelverk, gästol nr 3	1 170

Ekonomisk effekthemtagning av aktiviteter, investerings- och digitaliseringsprojekt

EKONOMISK EFFEKTHEMTAGNING AV AKTIVITETER, INVESTERINGS- OCH DIGITALISERINGSPROJEKT

Aktivitet/projekt	Tidplan	Beräknad effekt	Realiserad effekt	Kommentar
Lageroptimering	2025	160 tkr	34 tkr	Förändrade inköp. Löpande uppföljning sker.
Cirkulärt flöde	2025		107 tkr	Dyna Contur. Fortsatt sjunkande återanvändningsgrad, nu 28 %.
Avtalstrohet	2025		841 tkr	Löpande uppföljning sker

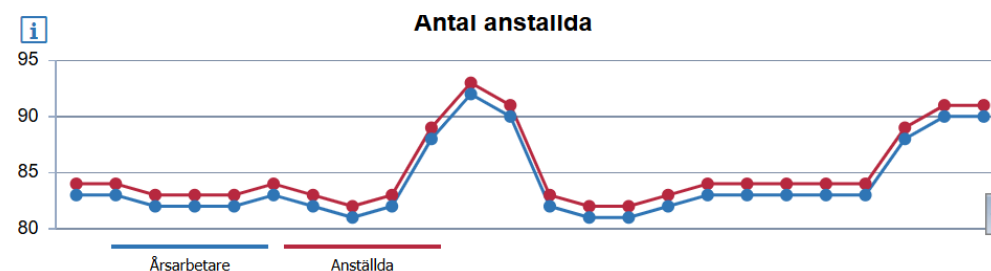
Arbetad tid och antal anställda

Arbetad tid, ack aktuell månad	2024	2025	Förändring	Förändring %
Utförd arbetstid Egen personal	77653	75115	-2538	-3,27%
Utförd arbetstid Resursenheten	0	0	0	0,00%
Utförd arbetstid Externt inhyrd personal (utifrån kostnad)	0	0	0	0,00%
Arbetad tid inkl jour/beredskap	77653	75115	-2538	-3,27%
Arbetad tid exkl jour/beredskap	77646	75115	-2531	-3,26%
Antal årsarbetare utifrån arbetad tid exkl jour/beredskap	77	75	-2	-2,17%

Orsak av förändring av antal årsarbetare

Övrig frånvaro	0
Föräldraledighet	1
Semester	-1
Övertid/mertid	0
Egen sjukdom	1
Utbildning	0
Timavlönade	-2
Bemanning enl grundschema	0
	-2

Antal anställda

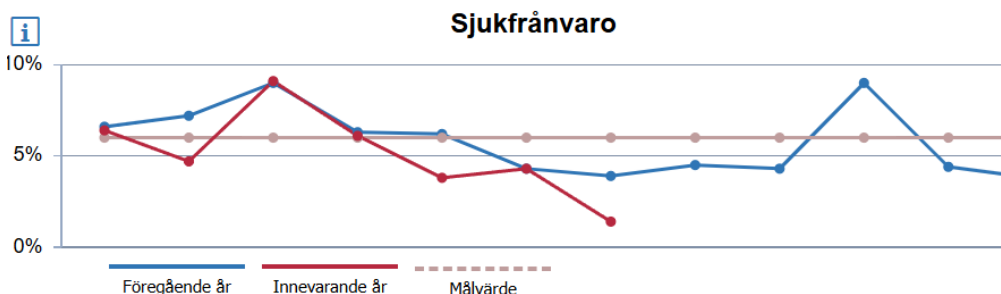
Kommentarer

- Mindre årsarbetare pga sjukdom och deltid.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro mätt i procent

	2024	2025
Total sjukfrånvaro	6,2	5,1
Varav sjukdag 1-14	2,5	2,9
Varav sjukdag 15-90	1	1,5
Varav sjukdag 91-365	0,8	0,2
Varav sjukdag 366-	1,9	0,5
Kvinnor	7,5	6,3
Män	4,7	3,7
Anställda -29 år	3,6	2,5
Anställda 30-49 år	6,7	4,6
Anställda 50 år -	6,2	5,8

Kommentarer

- Sjukfrånvaron är något lägre mot 2024 vilket är positivt. Under våren hade vi några längre sjukskrivningar som påverkade verksamheten.

Ekonomi

Prognostiserat resultat 6 141 tkr

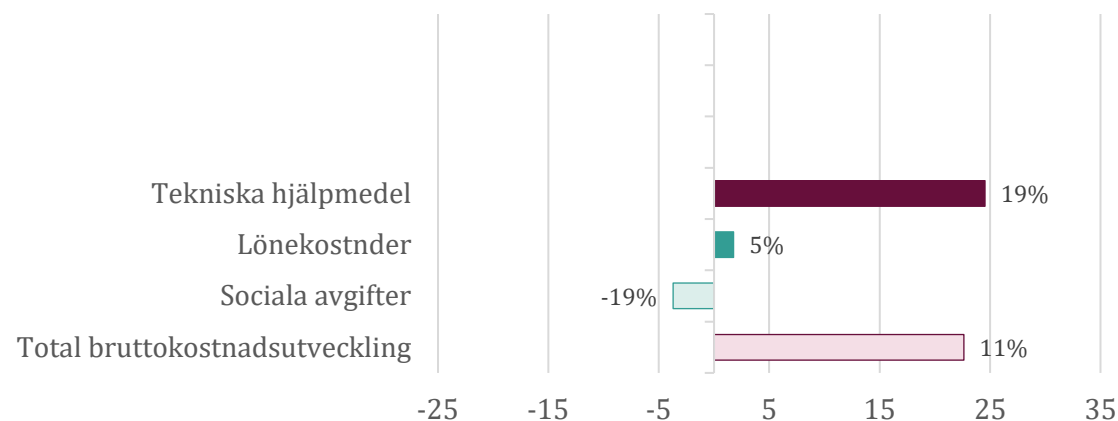
Resultaträkning (tkr)	Bokslut 2024	Budget 2025	Prognos 2025
Hyra	136 141	143 690	145 827
Återbetalning av resultat	-1 740	0	0
Försäljning	64 957	80 210	82 049
Egenavgifter	404	420	420
Servicetjänster	3 591	3 635	3 711
Inkontinenssamordning	1 198	1 198	1 198
Övriga verksamhetsintäkter	1 413	695	1 081
Summa intäkter	205 964	229 848	234 286
Personalkostnader	-55 563	-54 405	-53 458
Tekniska hjälpmedel	-83 518	-108 283	-106 283
Övriga material, varor	-220	-205	-205
Fastighetskostnader	-10 567	-10 298	-10 298
Frakt och transport	-1 834	-2 105	-1 940
Avskrivningar hjälpmedel	-37 461	-38 236	-39 292
Avskrivningar övrigt	-615	-572	-578
IT-kostnader	-5 566	-6 191	-6 193
Övriga kostnader	-7 453	-6 548	-7 038
Finansiella kostnader	-2 733	-3 005	-2 860
Summa kostnader	-205 528	-229 848	-228 145
Resultat	435	0	6 141

Värt att notera

Prognos jämfört med budget:

- Ökad uthyrning till kommuner och privata vårdgivare.
- Ökad försäljning av hjälpmedel och förbrukningsmaterial till dessa, främst till följd av en förflyttning från dyra, avancerade insulinpumpar till billigare, mindre avancerade insulinpumpar (från uthyrning till försäljning). Totalt har antalet ökat.
- Främst lägre pensionsavgift medför minskade personalkostnader.
- Omkostnaderna för hjälpmedel är lägre än budget då vi uppskattade att kostnaderna för diabetesområdet skulle öka mer än vad vi ser i utfallet.
- Ökade avskrivningskostnader för hjälpmedel beror på hög investeringstakt år 2024.

Kostnadsutveckling helårsprognos

Kommentarer

Prognos jämfört med utfall 2024:

- Lönekostnaderna har ökat 5 %. Utöver normal löneutveckling medför minskad föräldraledighet (utan vikarie) och lägre sjukfrånvaro ökade lönekostnader.
- De sociala avgifterna har minskat med 19 % till följd av att pensionsavgiften är sänkt från 25,59 % 2024 till 12,52 % i år.
- De totala hjälpmedelskostnaderna har ökat 19 % då vi nu har helårseffekt av diabetessortimentet som infördes successivt 2024, en förskjutning från hyra till köp av insulinpumpar och ökade avskrivningskostnader till följd av hög investeringstakt 2024.

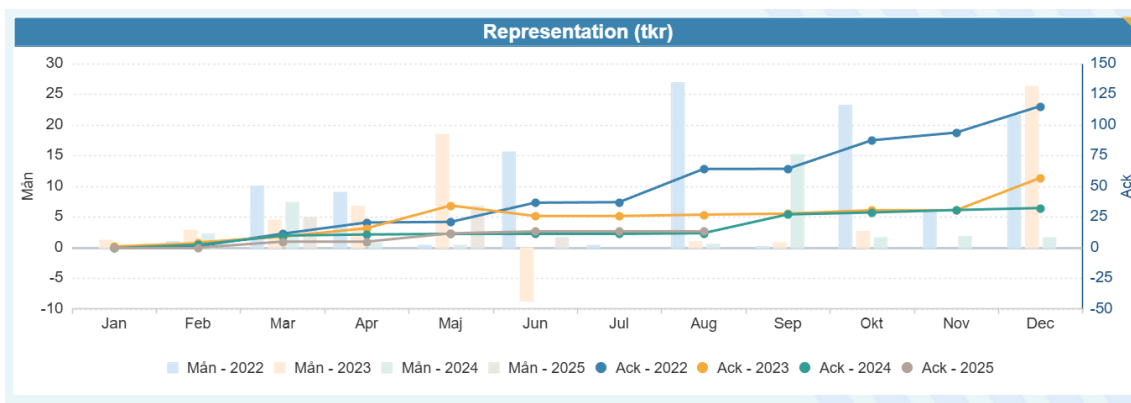
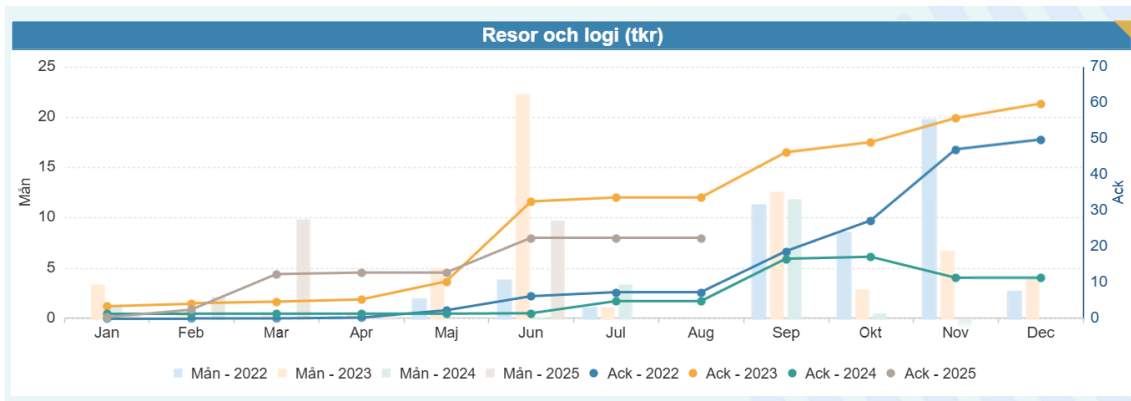
Investeringar

Investeringsprojekt <i>Belopp i tkr</i>	Budget 2025 inkl överförda medel	Tillförda medel under 2025	Utfall 2025	Prognos 2025
Förflyttning			9 325	15 987
Kommunikation			4 045	6 674
Behandling			5 803	9 576
Insulinpumpar			2 179	3 768
Medicinska behandlingshjälpmedel			1 721	3 082
Övriga tekniska hjälpmedel			4 410	7 277
Summa tekniska hjälpmedel	52 200	0	27 483	46 364
Bilar och transportmedel				
Övriga maskiner och inventarier	800	0	799	799
Summa övriga investeringar	800	0	799	799
Summa	53 000	0	28 282	47 163

Kommentarer

- Generellt lägre investeringstakt jämfört med föregående år.
- Inom förflyttning är prognosen 2 mnkr lägre. Det avser främst gånghjälpmedel och rullstolar. Nytt avtal från december 2024 ger en sänkning mellan 80 – 200 kronor per standardrollator.
- Antidecubitusmadrasser har minskat från 700 till 550 stycken inköpta ack augusti. Årsprognosen är ca 850 tkr lägre.
- Det pågår en förflyttning från dyra, avancerade insulinpumpar till billigare, mindre avancerade insulinpumpar som inte är investeringar. Totalt har antalet ökat. Årsprognosen är ca 1 mnkr lägre för investeringar jämfört med föregående år.
- 2024 hade vi en volymökning på 75 % av APAP och nu ser vi nästan en halvering jämfört med föregående år. Prognosen är drygt 1 mnkr lägre jämfört med föregående år.

Nyckeltalsuppföljning

Kommentarer

- Kostnaderna för resor, logi och representation är utifrån när vår personal är på upphandlingar eller utbildningar. Generell restriktivitet råder fortsatt.

Intern kontroll regionövergripande

Granskningsområde	Berörd reglemente, policy, regler	Metod för granskningen	Resultat av granskningen	Åtgärder
Kontroll av ny lön vid förändrad anställningsform i samma uppdrag	Avtal, riktlinjer	Kontroll av avslutade tillsvidareanställningar som har följts av timanställning under perioden 2024-06-01 -- 2025-05-31	Ingen tillsvidareanställning har följts av en timanställning under granskad period.	Ingen åtgärd.
Kontroll att bedömning av kemiska arbetsmiljö- och miljörisker sker	Lag, rutiner	Stickprovskontroll	Resultatet visar på att HMC har 81 produkter i verksamheten och 61 saknar riskbedömning	Riskbedömningar kommer göras på de produkter som saknar bedömning.
Kontroll av om inköpen görs utifrån upphandlade eller direktupphandlade avtal	Inköspolicy	Stickprovskontroll av om inköp som gör av annan än upphandlad leverantör görs via tillåten direktupphandling och om artiklarna som köps av upphandlade leverantörer ingår i avtalet	Resultat visar på att HMC handlat utanför avtal till en summa på 80.659kr. Gällande de produkter som har handlats utanför sortiment så är de flesta tillfälliga och udda produkter.	Det finns vissa produkter som vi ska försöka få in på avtal och det kommer ses över.

Intern kontroll regionövergripande forts.

Granskningsområde	Berörd reglemente, policy, regler	Metod för granskningen	Resultat av granskningen	Åtgärder
Kontroll av om personer med passerkort/nycklar har rätt behörighet	Riktlinjer	Stickprovskontroller på passerkort/nycklar	<p>Utfall saknas för Hjälpmedelscentrum.</p> <p>Stickprovskontroll har utförts på hus 90 och Ambulansen Köping. Resultat:</p> <p>*Ett stort antal tidigare regionanställda finns kvar i systemet.</p> <p>* Det saknas tydlighet gällande information, utbildning och ansvarstagande gällande operatörer kopplats till passagesystemet samt helt avsaknad av säkerhetsprövning på samtliga som idag har operatörsaccess till passagesystemet.</p> <p>* Det saknas rutiner gällande t.ex. byte av tjänst internt inom regionen.</p> <p>* Bristfällig hantering av lånekort till kritisk byggnad/verksamhet.</p>	<p>Med kännedom om bristfälligheter i regionens passagesystem ARX rekommenderas att säkerställa administrativ hantering, struktur och incidenthantering för att säkerställa styrning, följsamhet och hantering av avvikelser.</p> <p>1. Centralisera behörighetshandling till Driftcenter med tydlig ansvarsfördelning. Separera hantering av SITHS-kort och behörighet/passage för att effektivisera och standardisera hanteringen. Upprätta en gränsdragningslista för administration i passagesystemet som tydligt definierar ansvarsfördelningen mellan olika aktörer, systemkomponenter och processer inom Region Västmanland.</p> <p>2. Säkerställ arbetsgången och rutinerna vid ny eller avslutad personal samt lånekort kopplat till behörigheter i ARX.</p>

Intern kontroll Hjälpmedelsnämnden

Granskningsområde	Berörd reglemente, policy, regler	Metod för granskningen	Resultat av granskningen	Åtgärder
Kontroll av att inköpen följer investeringsramen	Investeringsreglemente	Proaktivt arbete kontinuerligt under 2025 så att investeringsramen inte överskrids	Gällande investeringbudgeten fram till augusti månad så ligger vi bra till inom investeringsramen. Det visar på att de åtgärder vi har vidtagit under året har fungerat bra och vi har bra kontroll på	Vi har under följt investeringarna noga. Vi har lyft ut diabetesområdet för att följa det separat. Vi har även i dialoger och möten tillsammans med fackliga representanter under året, tagit fram förslag som gör positiv inverkan på framtida investeringar.

